

HFD 2016 ref. 6

Transaktioner i form av växling av traditionell valuta till den virtuella valutan bitcoin och omvänt utgör omsättning av tjänster som omfattas av undantag från skatteplikt för finansieringstjänster. Förhandsbesked angående mervärdesskatt.

1 kap. 1 § första stycket, 2 kap. 1 § tredje stycket, 3 kap. 9 § första stycket, 3 kap. 23 § 1 mervärdesskattelagen (1994:200), artikel 2.1 c, artikel 135.1 e mervärdesskattedirektivet (2006/112/EG)

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 2 februari 2016 följande dom (mål nr 7101-13).

Bakgrund

D.H. har för avsikt att genom ett företag erbjuda tjänster i form av köp och försäljning av den virtuella valutan bitcoin, dvs. växling av traditionell valuta till bitcoin och omvänt. Transaktionerna kommer att ske elektroniskt från företagets webbplats.

Bitcoin används i huvudsak för betalningar mellan privatpersoner via internet samt i vissa webbutiker som accepterar valutan. Valutan saknar utgivare och skapas i stället direkt i ett nätverk genom en speciell algoritm. Systemet tillåter anonymt ägande och överföring av värden inom nätverket av användare som har en bitcoinadress. En bitcoinadress kan liknas vid ett kontonummer.

D.H:s företag kommer att köpa bitcoin direkt från privatpersoner och företag eller från en internationell växlingssajt och kommer att sälja bitcoin vidare på en sådan växlingssajt eller lägga dem i lager. Företaget kommer även att sälja bitcoin till privatpersoner och företag som lägger order på webbplatsen. När kunden har accepterat det pris i svenska kronor som företaget erbjudit och betalning tagits emot, skickas med automatik sålda bitcoin till den angivna bitcoinadressen.

De bitcoin som företaget säljer kommer antingen att vara sådana som företaget, direkt efter att kunden lagt sin order, köper upp från växlingssajten eller sådana som företaget redan har i lager. Företagets pris till kunderna bygger på det pris som är aktuellt på en viss växlingssajt med en viss procents pålägg. Det är skillnaden mellan företagets inköpspris och försäljningspris som är företagets förtjänst. Några andra avgifter tar företaget inte ut.

I en ansökan om förhandsbesked har D.H. ställt frågan om han är skyldig att betala mervärdesskatt vid köp och försäljning av bitcoin.

Skatterättsnämnden fann i det nu överklagade avgörandet, med hänvisning till EU-domstolens dom *First National Bank of Chicago*, C-172/96, EU:C:1998:354, att D.H. kommer att tillhandahålla en växlingstjänst mot ersättning. Såvitt gällde frågan om undantag från skatteplikt är bitcoin, enligt Skatterättsnämnden, ett betalningsmedel som används på motsvarande sätt som legala betalningsmedel och även visar stora likheter med elektroniska pengar. D.H:s transaktioner rörande bitcoin kunde därför anses utgöra sådana transaktioner rörande valuta som avses i artikel 135.1 e i mervärdesskattedirektivet (2006/112/EG). Nämndens svar på frågan var därför att växlingstjänsten undantas från skatteplikt enligt 3 kap. 9 § mervärdesskattelagen (1994:200), ML.

Yrkanden m.m.

Skatteverket yrkar, såsom verket slutligen bestämt sin talan, att Skatterättsnämndens förhandsbesked ska fastställas och anför följande. EU-domstolens dom innebär att det numera är klarlagt att sådan växling av bitcoin som avses i ansökan om förhandsbesked är ett tillhandahållande av tjänst mot ersättning och att detta tillhandahållande omfattas av undantaget från skatteplikt för transaktioner rörande valutor i artikel 135.1 e i mervärdesskattedirektivet.

D.H. anser att Skatterättsnämndens förhandsbesked ska fastställas.

Skälen för avgörandet

Vad målet gäller

Målet gäller frågan om mervärdesskatt ska tas ut vid transaktioner som består av växling av traditionell valuta till den virtuella valutan bitcoin och omvänt.

Rättslig reglering

Mervärdesskatt ska enligt 1 kap. 1 § första stycket 1 ML betalas vid sådan omsättning inom landet av tjänster som är skattepliktig och görs av en beskattningsbar person i denna egenskap. Med omsättning av tjänst förstås enligt 2 kap. 1 § tredje stycket 1 att en tjänst mot ersättning utförs, överlåts eller på annat sätt tillhandahålls någon.

I mervärdesskattedirektivet finns motsvarande bestämmelser i artikel 2.1. Av artikel 2.1 c framgår att tillhandahållande av tjänster mot ersättning som görs inom en medlemsstats territorium av en beskattningsbar person när denne agerar i denna egenskap är föremål för mervärdesskatt.

Enligt 3 kap. 9 § första stycket ML undantas omsättning av bank- och finansieringstjänster från skatteplikt. Enligt 3 kap. 23 § 1 undantas också omsättning av sedlar och mynt som är lagligt betalningsmedel, med undantag av samlarföremål, dvs. guld-, silver- eller andra metallmynt eller sedlar som normalt inte används som lagligt betalningsmedel eller som är av numismatiskt intresse. Motsvarande bestämmelser i mervärdesskattedirektivet finns i artikel 135.1 b–g.

Enligt artikel 135.1 e ska från skatteplikt undantas transaktioner, inbegripet förmedling, rörande valuta, sedlar och mynt använda som lagligt betalningsmedel, med undantag av mynt och sedlar som är samlarobjekt, dvs. guld-, silver-, eller andra metallmynt eller sedlar som normalt inte används som lagligt betalningsmedel eller som är av numismatiskt intresse.

Förhandsavgörande från EU-domstolen

Högsta förvaltningsdomstolen beslutade den 27 maj 2014 att hämta in förhandsavgörande från EU-domstolen i målet och ställde följande frågor.

1. Ska artikel 2.1 i mervärdesskattedirektivet tolkas så att transaktioner i form av vad som har betecknats som växling av virtuell valuta till traditionell valuta och omvänt, som sker mot vederlag som tillhandahållaren räknar in när växlingskurserna bestäms, utgör tillhandahållande av en tjänst mot ersättning?
2. Om svaret på den första frågan är ja, ska artikel 135.1 tolkas så att växlingstransaktioner enligt ovan är undantagna från skatteplikt?

EU-domstolen meddelade dom den 22 oktober 2015 (Hedqvist, C-264/14, EU:C:2015:718) och besvarade frågorna enligt följande.
– Artikel 2.1 c i mervärdesskattedirektivet ska tolkas så, att transaktioner såsom de transaktioner som är aktuella i det nationella målet, som består av växling av traditionell valuta till den virtuella valutan bitcoin och omvänt, vilka sker mot betalning av ett belopp som motsvarar den marginal som är skillnaden mellan det pris som den berörda aktören köper valutorna för och det pris denne säljer dem för till sina kunder, utgör tillhandahållanden av tjänster mot ersättning i den mening som avses i den bestämmelsen.

– Artikel 135.1 e i samma direktiv ska tolkas så, att sådana tillhandahållanden av tjänster som de som är aktuella i det nationella målet, som består av växling av traditionell valuta till den virtuella valutan bitcoin och omvänt, vilka sker mot betalning av ett belopp som motsvarar den marginal som är skillnaden mellan det pris som den berörda aktören köper valutorna för och det pris

denne säljer dem för till sina kunder, utgör transaktioner som är undantagna från mervärdesskatteplikt i den mening som avses i denna bestämmelse.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Genom EU-domstolens dom är det klarlagt att sådana transaktioner som D.H. har för avsikt att genomföra via sitt företag, som består av växling av traditionell valuta till den virtuella valutan bitcoin och omvänt, utgör tillhandahållanden av tjänster mot ersättning i den mening som avses i artikel 2.1 c i mervärdesskattedirektivet.

EU-domstolens dom innebär således att 1 kap. 1 § första stycket 1 och 2 kap. 1 § tredje stycket 1 ML ska tolkas så att de transaktioner som D.H. har för avsikt att genomföra enligt ansökan om förhandsbesked ska anses utgöra omsättning av tjänster.

EU-domstolen har vidare funnit att sådana transaktioner som är aktuella i målet omfattas av undantaget från skatteplikt rörande valuta i artikel 135.1 e i mervärdesskattedirektivet.

I 3 kap. 23 § 1 ML undantas endast omsättning av sedlar och mynt. Transaktioner som rör valutor omfattas inte av den bestämmelsen, men får anses hänförliga till de undantag inom finansieringsområdet som avses i 3 kap. 9 §.

Av EU-domstolens dom följer att 3 kap. 9 § ML ska tolkas så att de växlingstransaktioner som D.H. har för avsikt att tillhandahålla omfattas av undantag från skatteplikt. Skatterättsnämndens förhandsbesked ska därmed fastställas.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen fastställer Skatterättsnämndens förhandsbesked.

I avgörandet deltog justitieråden *Melin, Almgren, Bull, Askersjö* och *Baran*. Föredragande var justitiesekreteraren Cecilia Nermark Torgils.

Skatterättsnämnden (2013-10-14, *Svanberg, ordförande, Ohlson, Bohlin, Fored, Harmsen Hogendoorn, Larsson och Sandberg Nilsson*):

Förhandsbesked

Omsättning av den tjänst som ansökan avser omfattas av undantag från skatteplikt enligt 3 kap. 9 § första stycket ML.

Motivering

Europeiska Centralbanken, ECB har i en rapport från oktober 2012 (Virtual Currency Schemes) definierat virtuella valutor som en sorts oreglerade digitala pengar som utfärdas och vanligen kontrolleras av den som utvecklat dem och som används och accepteras bland medlemmarna i en specifik virtuell gemenskap (s. 13). Virtuella valutor kan användas för inköp av både virtuella och traditionella varor och tjänster (s. 14). Virtuella valutor kan anses som en särskild sorts elektroniska pengar, som huvudsakligen används för transaktioner i ”the online world” men till skillnad från elektroniska pengar saknar den virtuella valutan, såsom bitcoins, bl.a. status av legalt betalningsmedel (s. 16). Bitcoins är inte knuten till någon verklig valuta. Växelkursen bestäms utifrån tillgång och efterfrågan. Bitcoins har inte någon central växlingsbörs eller central myndighet som ansvarar för tillgången på pengar. Inga finansiella institutioner är involverade i transaktionerna eftersom användarna utför alla uppgifter själva. Mt.Gox är den mest använda växlingsplattformen för bitcoins och möjliggör för användaren att handla bitcoins mot US dollar och vice versa (sid. 21).

Finansinspektionen har i brevsvaret från december 2012, med anledning av förfrågningar från två företag om eventuell tillståndsplikt, gjort den preliminära bedömningen att ett företags yrkesmässiga tillhandahållande av en tjänst, som möjliggjorde för konsumenter att köpa den virtuella valutan bitcoins genom att överföra belopp i traditionell valuta till företagets konto, skulle ses som ett yrkesmässigt tillhandahållande av betalningsmedel. Då bitcoins idag fungerar som ett betalningsmedel hos ett flertal återförsäljare såväl i Sverige som utomlands uppfyllde bitcoins förutsättningarna för att klassas som ett betalningsmedel. Tillhandahållande av betalningsmedel utgör en sådan verksamhet som kräver anmälningsplikt enligt 1 § 2 och 2 § första stycket lagen (1996:106) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet, anmälningslagen, jämförd med 7 kap 1 § andra stycket 5 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Den tjänst som D.H. tillhandahåller består i att han åt sina kunder köper in eller säljer bitcoins mot traditionell valuta såsom svenska kronor. Tjänsten är enligt Skatterättsnämndens mening till sin natur en växlingstjänst och kan mervärdesskatterättsligt karakteriseras som en sådan. D.H. tar inte ut någon särskild avgift för växlingstransaktionerna. Den omständigheten att han inte tar ut någon avgift eller provision för sin växlingstjänst innebär inte att det inte utgår någon ersättning. Han tar betalt för sitt tillhandahållande av tjänsten genom den ersättning som han räknar in när han bestämmer köp- respektive säljkurs. D.H:s tillhandahållande får därför i enlighet med vad EU-domstolen uttalat i målet First National Bank of Chicago anses utgöra en växlingstjänst mot ersättning.

Den fråga som här efter ska besvaras är om omsättningen av växlingstjänsten kan anses undantagen från skatteplikt.

Enligt artikel 135.1.e ska från skatteplikt undantas transaktioner, inbegripet förmedling, rörande valuta, sedlar och mynt använda som lagligt betalningsmedel, med undantag av mynt och sedlar som är samlarobjekt, dvs. guld-, silver- eller andra metallmynt eller sedlar som

normalt inte används som lagligt betalningsmedel eller som är av numismatiskt intresse.

Huruvida D.H:s transaktioner rörande bitcoins kan omfattas av undantag från skatteplikt är beroende av om de kan anses röra valuta i artikelns mening.

Bitcoins utgör enligt ECB:s rapport en virtuell valuta; en sorts elektroniska pengar som saknar status av legalt betalningsmedel. Bitcoins liknar andra växlingsbara valutor på så sätt att de inter-agerar med den verkliga världen (s. 14).

EU-domstolen har i domen i målet 7/78 Thompson m.fl. gett uttryck för att mynt som betraktades som valuta i de länder som tillät handel med dem (dvs. som omsattes fritt i dessa länder) skulle behandlas som betalningsmedel enligt EEG-fördragets system även om det rådde tvivel om huruvida mynten var ett lagligt betalningsmedel (pp. 25, 27 och 28).

Ett företags yrkesmässiga tillhandahållande av en tjänst som möjliggör för konsumenter att köpa den virtuella valutan bitcoin genom att överföra belopp i traditionell valuta till företagets konto har i brevsvaret från Finansinspektionen preliminärt bedömts som annan finansiell verksamhet (än valutaväxling) bestående i tillhandahållande av betalningsmedel. Valutaväxling är i anmänningslagen definierat såsom yrkesmässig handel med utländska sedlar och mynt samt resecheckar utställda i utländsk valuta.

I mervärdesskattedirektivet finns ingen definition av begreppet valuta. I artikel 135.1.e liksom i andra språkversioner används den generella termen valuta (eng. currency) utan närmare specificering. En synonym för ordet valuta är ordet betalningsmedel. En fråga som uppkommer i sammanhanget är om undantagsbestämmelsen i artikeln ska förstås så att uttrycket ”använda som lagligt betalningsmedel” inte endast syftar på sedlar och mynt utan också på valuta.

Undantaget är tillämpligt beträffande sedlar och mynt som används som lagligt betalningsmedel men däremot inte beträffande sedlar och mynt som visserligen är lagliga betalningsmedel men som normalt inte används som sådana eftersom de är samlarobjekt. Uttrycket lagligt betalningsmedel används för att på detta sätt avgränsa undantagets tillämpningsområde i fråga om sedlar och mynt. Det ligger därför nära till hands att läsa bestämmelsen så att uttrycket endast är kopplat till sedlar och mynt och inte till valuta. Att läsa bestämmelsen på det viset motsägs inte av andra språkversioner och kan enligt nämndens mening inte anses oförenligt med dess ordalydelse.

I doktrinen har uttrycket lagligt betalningsmedel behandlats endast i samband med sedlar och mynt (jfr Oskar Henkow, *Financial Activities in European VAT*, 2008, s. 125).

I 3 kap. 23 § 1 ML tas uttrycket lagligt betalningsmedel upp endast i samband med sedlar och mynt. Transaktioner som rör valutor nämns inte utan får anses hänförliga till de undantag inom finansieringsområdet som avses i 3 kap. 9 § ML.

Mot den bakgrunden och då tillhandahållande av bitcoins utgör verksamhet som kräver anmälningsplikt såsom finansiell verksamhet, bitcoins är ett betalningsmedel som används på ett motsvarande sätt som legala betalningsmedel och även visar stora likheter med elektroniska pengar, kan D.H:s transaktioner rörande bitcoins enligt Skatterätts-

nämndens mening anses utgöra sådana transaktioner rörande valuta som avses i artikel 135.1.e.

Slutsatsen är förenlig med syftet bakom undantagen i artikel 135.1.b – g, nämligen att undvika de svårigheter som finns med att belägga finansiella tjänster med mervärdesskatt (se t.ex. a.a., s. 88 f.).

Omsättning av den tjänst som ansökan avser är därmed undantagen från skatteplikt enligt 3 kap. 9 § ML tolkad mot EU-rätten.

Förhandsbeskedet har utformats i enlighet härmed.